

ULOGA REGIONALNIH I LOKALNIH VLASTI U USPOSTAVI ZAJEDNICA PRIJATELJA DJECE

PROF.DR.SC. JOSIP GRGURIĆ

**SREDIŠNJI KOORDINACIJSKI ODBOR AKCIJE „GRADOVI I
OPĆINE – PRIJATELJI DJECE“**

Što smo obećali djeci?

-
- 1. Agenda 2030 sa 17 novih Ciljeva održivog razvoja**
 - 2. Konvencija o pravima djece (20. studenog 1989.)**
 - 3. Strategija Vijeća Europe za prava djeteta (2016.-2021.)**
 - 4. Nacionalna strategija za prava djeteta u RH (2014.-2020.)**

Kako to ostvariti?

MEĐUNARODNI DOKUMENTI KOJI POTIČU STVARANJE “GRADOVA/OPĆINA – PRIJATELJA DJECE

- **UN-ova konferencija Habitat II – Istanbul 1996. - prvi put izražen koncept “Gradovi - prijatelji djece”**
- **Europska mreža Gradova prijatelja djece (EN CFC) osnovana je 2000. godine**
- **Kontinuirano naglašava važnost 5 općih smjernica koje je potrebno ugraditi u politiku na državnoj i lokalnoj razini radi dobrobiti djece**

5 OPĆIH SMJERNICA ZA DOBROBIT DJECE U ZAJEDNICI

Učinkovita politika usmjerena na dobrobit djece mora biti:

- **holistička** - uzimajući u obzir cjelokupnu europsku, nacionalnu, regionalnu i lokalnu politiku
- **integrirana** – sva područja života u zajednici moraju biti usmjerena na dobrobit djece, uključujući: obrazovanje, mobilnost, urbanističko planiranje, zdravstvo, okoliš, slobodno vrijeme, sport, socijalne službe
- **međugeneracijska** – prepoznati djecu kao građane sa svojim pravima uključenim zajedno s odraslima u prijateljskoj zajednici
- **participativna** – u poboljšanju kvalitete života u svojoj zajednici; njihove prijedloge treba slušati, promicati i uzeti u obzir
- **dinamična** – to je proces koji se treba razvijati i biti spreman suočavati se s novim izazovima

PRIORITETNA PODRUČJA U SKRBI ZA DJECU U STRATEŠKIM DOKUMENTIMA

PRIORITETNA PODRUČJA STRATEGIJE VIJEĆA EUROPE ZA PRAVA DJETETA (2016. – 2021.):

1. Jednake mogućnosti za svu djecu
2. Sudjelovanje sve djece
3. Život bez nasilja za svu djecu
4. Pravosuđe prilagođeno djetetu - za svu djecu
5. Prava djece u digitalnom okružju

ČETIRI STRATEŠKA CILJA NACIONALNE STRATEGIJE ZA PRAVA DJETETA U RH (2014.- 2020):

1. Unapređivanje sustava i osiguravanje usluga prilagođenih djeci u pet značajnih područja života djeteta (u sustavu pravosuđa, sustavu zdravstva, sustavu socijalne skrbi, sustavu obrazovanja te u aktivnostima slobodnog vremena),
2. Eliminacija svih oblika nasilja nad djecom,
3. Osiguranje prava djece u ranjivim situacijama,
4. Osiguranje aktivnog sudjelovanja djece.

RAZVIJANJE ZAJEDNICA PRIJATELJA DJECE – KLJUČNI DIO PRIMJENE KONVENCIJE O PRAVIMA DJETETA

U Republici Hrvatskoj danas postoji 556 lokalnih zajednica, od čega 128 gradova i 428 općina.

- **samim time ima dovoljno prostora za pokretanje inicijative prema cilju da se svaka teritorijalna zajednica priključi tom programu u interesu najmlađe populacije**

ŠTO JE POTREBNO UČINITI DA ZAJEDNICA POSTANE PRIJATELJ DJECE

- 1. analiza postojećega stanja** u lokalnoj zajednici u odnosu prema djeci,
- 2. definiranje plana** u lokalnoj zajednici u odnosu prema djeci,
- 3. materijalna izdvajanja za djecu** („dječji proračun” u lokalnoj zajednici),
- 4. sustav koordinacije i sudjelovanje** u raznim stručnim i volonterskim programima uz participaciju djece,
- 5. kontinuirani rad i evaluacija** kao poticaj za daljnja nastojanja u ostvarivanju programa (proaktivni pristup)

MJERE USMJERENE NA DOBROBIT DJECE NA REGIONALNOJ RAZINI

Mjere koje možemo poduzeti na regionalnoj razini:

- **sustavno pratiti djelotvornost i opravdanost različitih mjera i programa namijenjenih djeci i obiteljima**
- **preispitati postojeći model odabira i financiranja programa za djecu (davanje „svima ponešto” ili ulaganje u najefikasnije programe)**
- **odabrati manji broj licenciranih preventivnih programa čiji bi sadržaji trebali biti dostupni svoj ili određenim skupinama djece (s ciljem osiguranja jednakih mogućnosti za svu djecu)**
- **unaprijediti mrežu socijalnih usluga za djecu i obitelj**

MJERE USMJERENE NA DOBROBIT DJECE NA REGIONALNOJ RAZINI

Zdravstvene mjere koje možemo poduzeti na regionalnoj razini:

- **Preventivne mjere kao i zdravstveni odgoj te aktivnosti savjetovališta za djecu i mlade s naglaskom na:**
 - **jačanje i daljnje razvijanje jedinica za zaštitu mentalnog zdravlja djece (dodatno educiranje stručnjaka, umrežavanje)**
 - **humaniziranje skrbi o djetetu u bolničkim uvjetima (uz osiguranje nazočnosti socijalnog radnika i psihologa na odjelima)**
 - **osiguravanje dostupne i raspoložive službe u skladu sa stručnim preporukama kroz mrežu pedijatrijskih timova /timova opće/obiteljske medicine**
 - **podizanje svijest zdravstvenih radnika i građana o značenju zaštite dječjeg zdravlja**

MJERE USMJERENE NA DOBROBIT DJECE NA REGIONALNOJ RAZINI

Mjere socijalne zaštite na regionalnoj razini:

- **osmišljavanje cjelovitog plana socijalnih usluga u lokalnoj zajednici za korisnike prava u sustavu socijalne skrbi (primjena instituta lokalnog socijalnog planiranja u svrhu izrade planova razvoja mreže socijalnih usluga, utemeljenih na lokalnim potrebama i kapacitetima)**
- **integriranje i koordiniranja uslugama iz različitih sustava socijalne politike (povezivanje stručnjaka, volontera, baza podataka)**
- **zagovaranje zdravog obiteljskog okruženja**
- **razvijanje programa ranih intervencija za obitelji u riziku s ciljem prevencije negativnih razvojnih ishoda za dijete i/ili izdvajanja djeteta iz obitelji**

MJERE USMJERENE NA DOBROBIT DJECE NA REGIONALNOJ RAZINI

Obrazovne mjere na regionalnoj razini:

- **predškolski odgoj podići na razinu zemalja Europske unije (više smještajnih kapaciteta, odgovarajući sigurnosni uvjeti, organizacija rada prilagođena radnom vremenu roditelja)**
- **uspostava produženog boravka (za brigu o djeci poslije nastave)**
- **uključivanje zajednice i suradnja s različitim ustanovama i institucijama**
- **postojanje odgovarajuće infrastruktura i uvjeta, odgovarajućih knjiga i materijala za učenike (sufinanciranje udžbenika, informatička oprema)**
- **rad na uključivanju marginaliziranih skupina djece, kao što su djeca s teškoćama, siromašna djeca, djeca pripadnici romske manjine, djeca azilanata i migranata**

MJERE USMJERENE NA DOBROBIT DJECE NA REGIONALNOJ RAZINI

Organiziranje i osmišljavanje slobodnog vremena djece:

- provedba kampanja na lokalnoj razini sa svrhom podizanja javne svijesti i informiranja javnosti o važnosti osiguravanja prostora i uvjeta za dječju igru i rekreacijske aktivnosti
- poticanje i pružanje materijalne potpore proizvodnji kvalitetnih književnih i audiovizualnih djela za djecu
- redovito održavati javne prostore, parkove, igrališta, sportske objekte radi uklanjanja stanja ili situacija koje izlažu djecu riziku uz uključivanje djece
- neiskorištene društvene resurse treba staviti u funkciju djece
- organiziranje različitih manifestacija u lokalnim zajednicama

IZAZOVI PRILIKOM POKRETANJA PROGRAMA ZA DJECU U ZAJEDNICAMA

SIROMAŠTVO – UMJESTO IMOBILIZACIJE, POTICAJ ZA AKCIJU

Program za zajednice prijatelje djece se upravo pokreće u uvjetima nedovoljnih finansijskih sredstava sa svrhom da se u društvu redefiniiraju prioriteti (postoji potreba za realnim planovima za djecu te mobilizacijom zajednice za njihovo ostvarenje, uključujući i rad na prikupljanju sredstava).

Samo 1 dolar ulaganja u djecu donosi 7 dolara dobitka. => najbolja
investicija

IZAZOVI PRILIKOM POKRETANJA PROGRAMA ZA DJECU U ZAJEDNICAMA

ULAGANJE U DJECU I RAZBIJANJE CIKLUSA NEPOVOLJNIH OKOLNOSTI

Europski parlament je krajem 2015. pozvao na provedbu Socijalnog investicijskog paketa za djecu te je podržao preporuku Europske komisije pod nazivom "Ulaganje u djecu: razbijanje ciklusa nepovoljnih okolnosti", koja promiče sveobuhvatan politički okvir za rješavanje dječjeg siromaštva i promicanje blagostanja.

Preporuka počiva na tri stupa:

- (1) pristupu do odgovarajućih sredstava u okviru Europskog socijalnog fonda,*
- (2) pristupu kvaliteti i sveobuhvatnim socijalnim uslugama*
- (3) na sudjelovanju djece u odlučivanju.*

IZAZOVI PRILIKOM POKRETANJA PROGRAMA ZA DJECU U ZAJEDNICAMA

PROGRAMI ZA DJECU – PRETPOSTAVKA ZA SUSTAVNE AKTIVNOSTI U PRILOG DJECE

TEORIJA: isticanje potrebe za planskim usmjerivanjem aktivnosti u prilog djeci.

PRAKSA: postojeći programi za djecu pretežno su sektorski usmjeravani.

- **program ostvarivanje prava i potreba djece nije samo zbroj planova pojedinih područja već ukupnost pristupa realizacije Konvencije o pravima djece na regionalnoj razini**
- **pri kandidiranju za naslov grad/općina – prijatelj djece pristupa se sintetiziranju financijskih sredstava u smislu „proračuna za djecu“ na regionalnoj razini**

IZAZOVI PRILIKOM POKRETANJA PROGRAMA ZA DJECU U ZAJEDNICAMA

OKUPLJANJE LJUDSKOG POTENCIJALA ZA PROVEDBU PROGRAMA

- **biološka potreba skrbiti za djecu prisutna je kod većine, samo je pitanje organiziranosti i društvene potpore za takav rad (društvena potpora i motiviranost za rad za djecu vrlo su važni)**

PARTICIPACIJA DJECE U LOKALNOJ ZAJEDNICI – OSNOVA ZA NOVI PRISTUP DJETETU

- **participacija djece u lokalnoj zajednici pretpostavka je i za razvoj djece kao kooperativne grupe u kojoj se razvijaju odgovornost te odgoj za toleranciju i demokratsko odlučivanje**

EVALUACIJA – POTICAJ ZA NAPREDAK

- **stalna evaluacija programa pretpostavka je za permanentnu kontrolu postignutih rezultata, odnosno potrebe za redefiniranjem programa da bi se u konačnici, postigao prestižni naziv „Županija – prijatelj djece“**

RAZVOJ PROGRAMA ZAJEDNICA PRIJATELJA DJECE I NJIHOV POTENCIJAL

TIJEK NASTANKA IDEJE ZAJEDNICA – PRIJATELJA DJECE:

- 1999. pokrenuta akcija „Gradovi i općine - prijatelji djece”
- 2005. prvi gradovi i općine dobili obvezujući status prijatelja djece
- 2008. na Susretu u Kutini jedna od tema okruglog stola bila je „Uloga Mreže G/O – prijatelja djece” => tom je prigodom istaknuta ideja za proširenje programa prema „Županijama-prijateljima djece”
- 2012. predloženo je pokretanje Projekta „Županije – prijatelji djece“

BUDUĆI RAZVOJ I POTENCIJAL ZAJEDNICA – PRIJATELJA DJECE:

- **stvaranje mreža zajednica prijatelja djece** pridonijet će jačem povezivanju i organiziranju gradova i općina sa svrhom širenja informacija i kontakata, zbližavanja znanja i iskustava u zaštiti i skrbi za djecu
- zajednice prijatelji djece tako se mogu interesno okupljati oko pojedinih tema važnih za život djece (planiranje za djecu, zagovaranje najboljeg interesa djece, dječja participacija ...) te razmjenjivati svoja iskustva i raditi na zajedničkim razvojnim projektima => **razvoj ljudskih i materijalnih potencijala**

Zajednice – prijatelji djece stavljaju djecu u fokus svojih aktivnosti jer razumiju da rad s djecom i za djecu nikada ne završava (ne postoji maksimalna razina naklonjenosti djeci).

Hvala Vam na pažnji!